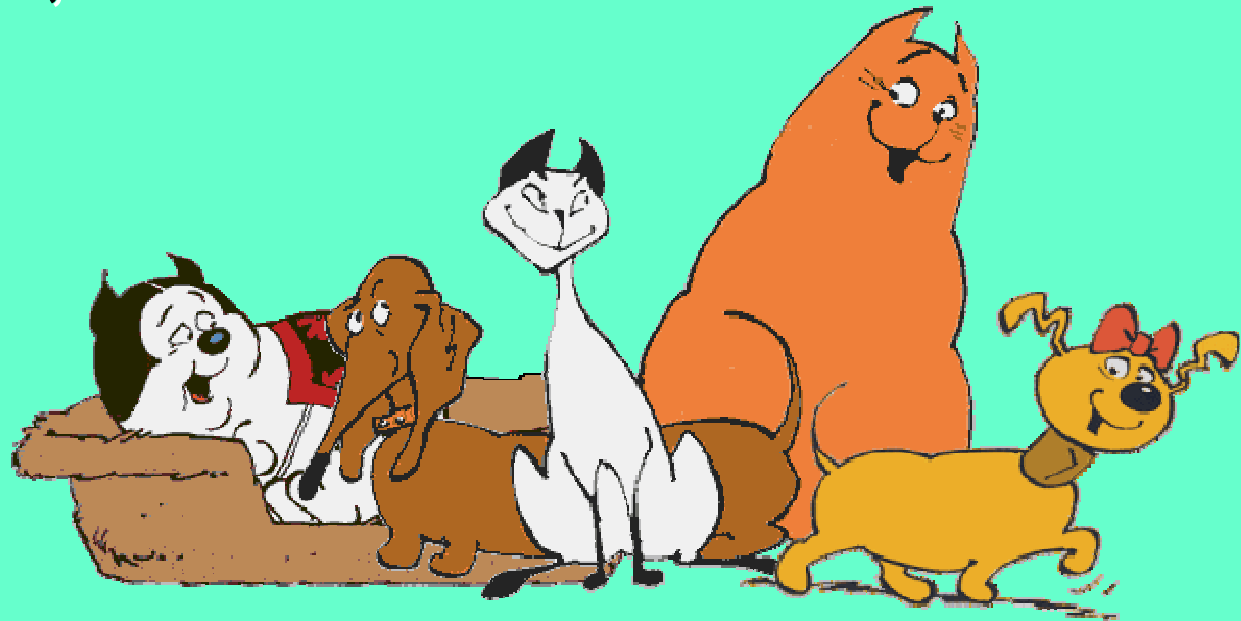

Dieren aan het werk

- Studium Generale, Hogeschool Van Hall Larenstein
- Leeuwarden, 10 November 2010

De effecten van dieren in de zorg: plezier voor mens én dier?

- **Door Dr. M.J.Enders-Slegers**
- **Universiteit Utrecht,**
- **Departement Klinische en Gezondheidspsychologie**

M.J.Enders@uu.nl

Uitgevoerde onderzoeken in instellingen in Nederland door M.J.Enders-Slegers

- Onderzoek naar kwaliteit van leven van ouderen en huisdieren (2000)
- Onderzoek naar effecten katten in verpleeghuis (2000)
- Onderzoek naar effecten bezoekdieren bij verstandelijk gehandicapte ouderen (2004)
- Onderzoek naar effecten bezoekdieren bij dementerende ouderen (2005)
- Onderzoek naar de effecten van bezoekdieren bij meervoudig gehandicapte kinderen (2007)
- Onderzoek naar de effecten van instellingsdieren en bezoekdieren bij dubbeldiagnose geronto- psychiatrische patiënten (2006, 2008, 2009, 2010)
- Onderzoek naar de effecten bezoekdieren bij kinderen met psychiatrische stoornissen (2007)
- Onderzoek naar de effecten van autismegeleidehonden bij jonge kinderen (2009, 2010)
- Onderzoek naar de effecten van bezoekdieren bij geronto-psychiatrische patiënten (2010) wordt momenteel uitgevoerd

Gevonden werden Psychologische, lichamelijke, sociale effecten

- Bij ouderen:
- Minder eenzaam, minder depressief, meer afleiding, meer plezier, je nodig en verantwoordelijk voelen
- Fitter, aktiever, afgeleid van ziekte en kwalen: minder doktersbezoek, minder klagen, maar ook meer ontspannen, rustiger en geconcentreerder kunnen zijn
- Gemakkelijker contact maken, altijd iets hebben om over te praten, 'er bij horen', kunnen zorgen voor

Bij verstandelijk gehandicapte ouderen

- Alerter
- Actiever gedrag
- Veel meer plezier (lachen, glimlachen)
- Gemakkelijker contact maken (gespreksonderwerp); reminiscenties

Bij kinderen met meervoudige stoornissen

- Grotere alertheid, langere aandachtsspanne
- Meer activiteit
- Meer plezier
- Ontspanning

Bij kinderen met gedragsstoornissen

- Grotere concentratie en langere periodes van aandacht
- Toename ontspanning en plezier
- Afname van probleemgedrag

Bij ouderen in verpleeghuis en in geronto- psychiatrisch verpleeghuis

- Toename alertheid
- Toename positieve stemming (plezier)
- Toename activiteitsniveau
- Toename ontspanningsniveau
- Afname probleemgedrag
- Reminiscenties

Kinderen met stoornissen in het autisme spectrum

- Autismegeleidehonden zorgen voor
- Méér mobiliteit en veiligheid
- Toename kwaliteit van het bestaan van het gezin en van het kindje met ASS
- Toename ontspanning bij kindje, waardoor ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Welke dieren zijn aan het werk in instellingen?

Vogels

Konijnen

Poes

Honden

Vissen

Kip

Cavia

maar soms ook ezels, paarden,
geiten

Universiteit Utrecht

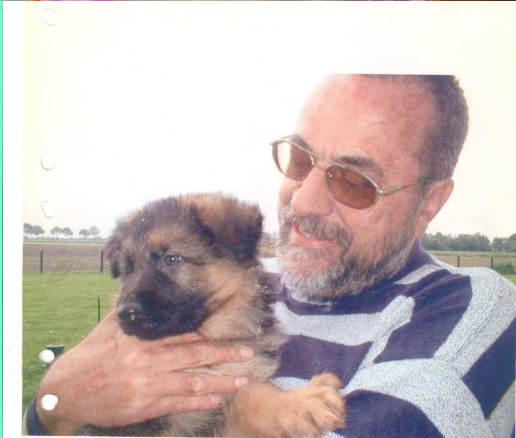
De mensen om wie het gaat: Kinderen met mentale handicaps of gedragsproblemen

Ouderen, gehandicapten

Afleiding, zorgen voor, verantwoordelijkheid

Universiteit Utrecht

Dementerende ouderen

Spelen, wandelen

Universiteit Utrecht

Psychiatrische patienten

Genieten

Universiteit Utrecht

Knelpunten kunnen zijn: hygiene, verzorging van dieren binnen

Universiteit Utrecht

Atspraken: Wie houdt alles schoon? Wie zorgt voor het voeren?

Universiteit Utrecht

Verzorging dieren buiten

Welzijn dieren in de knel door:

- Zorgfilosofie instelling
- Attitude medewerkers
- Te hoge werkdruk in instelling
- Slechte voorbereiding project
- Gebrek aan kennis over stresssignalen dier bij handler en andere betrokkenen
- Geen klik tussen het dier en de client
- Te weinig aandacht voor behoeften dier

Check: zijn de dieren welkom?

- Respecteer de zorgfilosofie van een instelling en houdt rekening met personeel; werkdruk, attitudes
- Passen de dieren bij de keuzes van de patienten/clienten en bij de instellingsmogelijkheden?
- Wordt het programma voldoende ondersteund door de instelling, door de zorgmanager, door de verplegenden, artsen en ander personeel?
- Zijn de teams vrijwilligers/handlers en de dieren goed voorbereid op hun taken?
- Is het programma goed voorbereid?
- Is de organisatie in een stabiele periode of is er (arbeids) onrust?

Hoe let je op welzijn dieren ?

- Vinden dieren AAI plezierig? Van welk gedrag leid je dat af?
- Zie je stress bij dieren tijdens AAI ?
- Worden stresssignalen herkend door handlers en klanten en hoe wordt daarop gereageerd?
- Er is nog nauwelijks onderzoek naar gedaan (Haubenhofer, 2010)

Conclusie: AAI programma's hebben de meeste kans van slagen

- Na goede voorbereiding in instelling
- Na goede opleidingen (kennis over gedrag mens en dier, kennis AAI, hygiene, zoonosen, zorglasten enz.)
- Wanneer er 'klik' is tussen mens en dier én gekeken is naar wat mogelijk is in instelling
- Wanneer er respect is voor mensen en dieren én voor de instellingsfilosofie: goede samenwerking

Discussie: alleen maar blije gezichten bij mensen en dieren?

Wat denkt u ervan?

Dank voor uw aandacht

Marie-José Enders-Slegers

